

CHARLIE LOVETT

PRVNÍ DOJMY

ROMÁN O STARÝCH KNIHÁCH,
NEČEKANÉ LÁSCE
A JANE AUSTENOVÉ

„Milostný dopis literatuře.“
Washington Post

Charlie Lovett
První dojmy

CHARLIE LOVETT

PRVNÍ
DOJMY

ROMÁN O STARÝCH KNIHÁCH,
NEČEKANÉ LÁSCE A JANE AUSTENOVÉ

*Nakladatelství Paseka
Praha – Litomyšl*

Přeložila Věra Klásková

**FIRST IMPRESSIONS: A NOVEL OF OLD BOOKS,
UNEXPECTED LOVE, AND JANE AUSTEN**

Copyright © Charlie Lovett, 2014

Translation © Věra Klásková, 2015

ISBN PDF 978-80-7432-667-7

*Věnováno Janice, která pro mě navždycky zůstane tím,
čím byla Elizabeth Darcymu.*

Steventon, hrabství Hampshire, 1796

Ačkoliv měla Jane osamělé procházky tak ráda, toulala se nakonec o trochu déle, než měla původně v úmyslu, protože se v duchu nezaobírala ani tak příběhem, který nedávno dočetla, jako spíše tím, jež doufala napsat. Ze zasnění ji vytrhl pohled na nepovědomou postavu, sedící na přelízce a hrbící se nad knihou. Její první dojem byl, že tenhle neznámý je živoucím vtělením melancholie: byl oblečen do obnošeného kněžského šatu, na vrásčité tváři zachmuřený výraz a ve staříčké ruce dozajista svazek zaprášených kázání. Zdálo se, že tomuto hodnocení dává za pravdu dokonce i počasí, neboť zatímco všude kolem svítilo slunce, starý pán seděl ve stínu jediného mraku, který na hampshirském nebi vůbec visel. Jane si uvědomila, jak daleko od domova se nachází, a napadlo ji, že by se nejspíš měla vrátit, odkud přišla, a nerušit duchovního z rozjímání tak, jak on nevědomky vyrušil ji. Během dlouhé cesty domů, která vedla přes pole třpytící se v lehkém oparu letního žáru, se Jane bavila tím, že si v duchu čtala starcův charakter, schovávajíc si ho do zásoby jako tolik jiných postav, které možná jednou začlení do nějakého románu, čekajícího dosud, až bude napsán. Dospěla k závěru, že se tenhle starý pán nadšeně zaobírá historií přírody, avšak jeho vášeň se nesoustřeďuje na nic tak líbezného, jako jsou motýli či polní květena. Ba ne: těžiště jeho odborného zájmu spočívá ve zkoumání zahradních slimáků, jichž dokáže rozlišit dvacet šest druhů.

Do konce týdne si Jane vyšperkovala jeho život dalšími trapnými podrobnostmi. Zklamaná láska způsobila, že se pohroužil do studia historie přírody, jelikož je méně pravděpodobné, že v této oblasti by objekty jeho přízně opovržlivě odmítaly pokusy o sblížení. Jak jeho zanícení pro studium sílilo a starý pán jím stále nadšeněji oblažoval své bližní, pozvánek na večeri ubývalo, až byl nakonec na většinu večerů ponechán výlučně společnosti svých knih a slimáků. Byl truchlivou figurkou, takže ji tím více šokovalo, když ho v neděli ráno přistihla, že nejenže sedí v lavici rodiny Austenových, ale navíc ji zdraví širokým úsměvem a oslovuje jménem.

Jane odvedla rodinné procesí z fary do nevelkého kamenného kostelíka svatého Mikuláše, kde byl pastorem její otec. Kostel stál v odlehlé části vesnice uprostřed zelených luk. Jakmile Austenovi vyšli farskými vraty na úzkou silnici, jež ke kostelu vedla, přidali se k několika vesničanům. Než si Jane s těmito známými vyměnila zdvořilůstky, neměla před zahájením bohoslužby ani chvíli na to, aby na cizincův pozdrav zareagovala, a vzápětí shledala, že ji od neznámého odděluje matka a sestra Cassandra; z jejich šesti bratrů v současné době neprodléval ve Steventonu ani jeden.

Elán vyzařující z mužova znělého barytonu, který bylo při zpěvu hymnů zřetelně slyšet, měl k melancholii notně daleko. Jane si od Cassandry vysloužila ostrý štouchanec loktem, protože při čtení z evangelia nedávala pozor a místo toho koutkem oka pokukovala po cizinci. Otcovo kázání se jí nedařilo sledovat, poněvadž se v duchu zcela pohroužila do přehodnocování starcova života. Než se bohoslužba nachýlila k závěru, v Jane se rozhořel živý zájem a byla rozhodnuta nechat se řádně představit, aby ukojila zvědavost ohledně jeho skutečné povahy.

„Jděte domů, já počkám na otce,“ řekla matce a Cassandře, když spolu stály pod prastarým tisem, jenž se vypínal na západní straně kostela. Jane s jistotou cítila, že duchovní, který přijel na návštěvu a má dovoleno sedět v lavici Auste-

nových, musí být otcův známý a čekala, až se pan Austen zhostí nezbytného seznamovacího rituálu. Vcelku ji tudíž překvapilo, když jí kdosi poklepal na rameno. Otočila se a ocitla se tváří v tvář cizinci, který ji pozdravil veselým hlasem.

„Slečna Austenová, nemýlím-li se.“

„Jste ve výhodě, pane,“ opáčila Jane. „Vy znáte mé jméno, kdežto já to vaše nikoliv.“

„Mansfield. Reverend Richard Mansfield k vašim službám,“ pronesl s lehkou úklonou. „Ale vždyť už jsme se skoro setkali!“

„Co máte na mysli, pane?“

„Je to sotva dva dny, co jste se vynořila z vlnícího se obilí na poli lorda Wintringhama, a když jste mě upozorovala, jak si čtu na přelízce na kraji panství Busbury Park, rázem jste zůstala stát jako přimrazená. Tehdy jsem nabyl dojmu, že jste dosti necitlivá a impulzivní mladá dáma, leč od té doby jsem již pojal podezření, že jsem se patrně mýlil.“ Při těch slovech zamrkal v ranním slunci a zazdalo se, jako by jeho úsměv přestal být určen všem přítomným a náhle patřil výhradně Jane.

„Doufám, že tomu skutečně uvěříte, pane Mansfiede. Ti, kdo mě dobře znají, mě sice obviňují z mnoha chyb, ale necitelnost ani impulzivnost k nim počítat nemohou.“

„A z jakých chyb vás obviňují?“

„K mým nejhorším chybám – nebo tak mi to alespoň tvrdí – patří až přebujelý zájem o moje známé z hlediska literárního a sklon ukvapeně si o nich dělat názory.“

„Názory, jako je ten, který jste si udělala o mně, když jste mě uviděla o samotě s knihou?“

„Křivdíte mi, pane. Především soudíte, že jsem vás viděla, zadruhé, že jsem vašemu zjevu věnovala dostatečnou pozornost, aby mohl názor vůbec vzniknout, a zatřetí, že byl můj názor nelichotivý.“

„Na první námitku odpovídám, že jsem vás pozoroval, přestože se vaše mysl toulala bůhvídkde, vaše oči nepochyb-

ně spočinuly na mně,“ pravil pan Mansfield. „Na druhou bych řekl, že mi váš otec k mému nemalému překvapení sdělil, že se snažíte psát romány, takže se mohu jen domnívat, že každý, s kým se setkáte, se stane obětí vaší fantazie. A co se týče třetí námitky, připadá mi nemožné, že byste uhodla, do jaké míry se naše zájmy shodují.“

„Připouštím, že mi společné zájmy na mysl nepřipadly. Představovala jsem si, že studujete historii přírody a čtete... Ale až vám to povím, budete se smát.“

„Rád se od srdce zasměju,“ řekl pan Mansfield.

„Představovala jsem si, že čtete knihu o zahradních slímácích.“

A pan Mansfield se doopravdy zasmál, dlouze a srdečně, než přiznal, jaká byla pravá povaha jeho četby. „Možná vás to šokuje, slečno Austenová, ale ve skutečnosti jsem četl román.“

„Román! Tak to jste mě tedy opravdu šokoval, pane. Copak nemáte dojem, že romány jsou plné nesmyslů? Já osobně je shledávám tak hloupými, že nic hloupějšího snad ani neexistuje!“

„Takže je čtete?“

„Číst romány? Udivuje mě, pane Mansfelde, jak můžete tvrdit, že mladá dáma mého postavení, dokonce dcera duchovního, by chtěla plýtvat časem na něco tak hnusného, jako jsou romány.“

„Vy mě škádlíte, slečno Austenová.“

„Ani v nejmenším, pane Mansfelde. Protože i když víte, že se snažím romány psát, nemůžete přece očekávat, že bych se o tuto literární formu zajímala natolik, abych je skutečně četla!“ Jelikož pan Mansfield byl dost starý, aby byl jejím dědečkem, Jane učinila odvážný krok a při posledních slovech zamrkala, načež vykročila směrem k faře. Kongregace se mezitím rozprchla, takže jitřní ticho rušil jen ptačí zpěv a vánek v koruně tisu. Jane potěšilo, když ji pan Mansfield dohonil a po jejím boku se vydal po silniče vroubené stromy. Vzhledem k tomu, že slunce

nyní stálo vysoko na obloze, Jane byla za chladivý stín stromoví vděčná.

„Nejkratší cesta do Busbury Parku vede směrem právě opačným, pane Mansfelde,“ řekla Jane.

„Pochopitelně. Ale zde si opět činíte domněnky, slečno Austenová. Zaprvé předpokládáte, že bydlím na panství, a zadruhé, že se tam i stravuji.“

„Takže mě moje romanopisecká představitivost opět zklamala?“

„Ne tak docela,“ opáčil pan Mansfield. „Protože sice jsem hostem na panství, ale ačkoliv mi váš otec prý může nabídnout jen kus studeného skopového, pozval mě na oběd k vám na faru.“

„Přiznávám, pane Mansfelde, že to nerada slyším.“

„A pročpak? Což vás tak uvádí do rozpaků, že byste mohla být viděna ve společnosti čtenáře románů?“

„Právě naopak. Doufala jsem, že vás budu mít pro sebe právě proto, že jste čtenář románů. Jakmile totiž vstoupíte do dveří fary, spřátelíte se s mou matkou a s mou sestrou Cassandrou a po obědě se bezpochyby uchýlíte s otcem do studovny a nás ostatní opustíte.“

„Vážená slečno Austenová,“ pronesl pan Mansfield, „cítím se plně způsobilý k tomu, abych byl hostem na faře a zároveň i přítelem především farářovy mladší dcery.“

„Jsem přesvědčena, pane Mansfelde,“ řekla Jane a zavěsila se do paže, kterou jí duchovní nabídl, „že tohle by se mi neobyčejně zamlouvalo.“

Po pěti letech studií v Oxfordu si Sophie Collingwoodová osvojila umění, jak číst za chůze. Na Temžské stezce z Oxfordu do Godstow znala každou zátočinu a měla schopnost vycítit blížící se chodce a vyhnout se jim. Pro někoho, kdo se nechává natolik pohltit knihami, které zrovna čte, že si často představuje sám sebe přímo uprostřed dění, odehrávajícího se v milostném či dobrodružném románu anebo v detektivce, je tohle schopnost nanejvýš užitečná. Za slunného červencového dne Sophie kráčela proti rozlehlé pláni Port Meadow, kde se jako už po staletí pásli koně a krávy. Na řece plula po proudu pramička se čtveřicí výletníků, kteří se chystali na piknik, a svist plochého dna člunu, hladce klouzajícího po vodě, jako by dokonale podmalovával krásu dne. Uprostřed této idyly Sophie přes horní okraj notně ošuntělého výtisku *Mansfeldského panství* zahlédla jakéhosi mladíka, jak leží pod stromem a čte si. Jeho malebně rozhozené končetiny a záměrně neupravené šatstvo vyzařovaly směsici drzosti a apatie. Hajdaláctví, to je to pravé slovo, jak ho popsat, rozhodla: neumyté vlasy, rozdrbané džínsy, vyrudlé triko. Tenhle styl ji mátl a současně rozčiloval. Jistě, ani Sophie se dvakrát nenamáhalo vypadat dobře, ale snažit se vypadat špatně jí zkrátka připadalo sprosté. Když došla zhruba na jeho úroveň, pozdravil ji líným americkým hlasem.

„Jak se vede?“ otázal se, ale Sophie jenom zvedla knihu výš a pochodovala dál, předstírajíc, že jeho otázka zanikla

ve větru. Když obešla další říční zákrut a ztratila se mladíkovi z dohledu, najednou si vzpomněla: ten hlas už slyšela. Před dvěma dny, večer u *Medvěda*. Čekala u baru, až bude moci objednat pití pro partu kamarádů, se kterými porovnávali kvality *Mansfieldského panství* a *Pýchy a přemlouvání*, když vtom prořízl hluk davu suverénní americký přízvuk.

„Ty fanyanky Jane Austenové mi jdou fakt na nervy. Ono si to tady pobíhá a dělá to, jako by slunce vycházelo a zapadalo podle nějaký fifinky, co psala před dvěma sty lety dívčí románky!“ A pak výsměšně napodobil hlas anglického děvčete: „Domnívám se, že *Mansfieldské panství* není oficiálními kruhy řádně doceněno.“ Sophie zamířila se sklenicemi zpátky ke stolu a zvuk jeho hlasu našťestí utonul v okolním randálu, ale napáchaná škoda už se nedala odčinit, poněvadž to byla právě Sophie, kdo sotva před pěti minutami tuto poznámku o *Mansfieldském panství* přičinil. Když se svěřila přátelům, co vyslechla, všichni se dost nasmáli a rychle dospěli k závěru, že tenhle ješitný Američánek bude pěkný blb.

Po půlpintě hořkého piva na zahrádce u *Pstruha* Sophie zamířila zpátky k Oxfordu. Ujít ty čtyři míle ke koleji Christ Church jí potrvá něco přes hodinu, tedy přesně tak dlouho, aby dočetla až k místu, kde se Fanny s Edmundem vezmou, usoudila. Jenomže zrovna když situace mladých milenců začínala vypadat osudově, Sophie ten nesnesitelný hlas uslyšela znovu.

„Copak to čtete?“ zeptal se, když přišla blíž. Tentokrát mladík mluvil hlasitěji, takže dost dobře nemohla předstírat, že ho neslyší.

„Sice vám do toho nic není,“ opáčila, „ale náhodou čtu Jane Austenovou.“

„Kdo si nepřečte dobrý román s upřímným potěšením, je jistojistě hlupák – ať už je to pán či dáma.“

Sophii to tak vyvedlo z rovnováhy, že se bezděky div neusmála. Po těch uštěpačných poznámkách u *Medvěda* byl citát z Jane Austenové to poslední, co by od něj očekávala.

„Překvapuje vás, že to slyšíte zrovna ode mě?“

„Tehle citát z Austenové je dost neznámý, obzvláště na...“

„Na co?“ zeptal se mladík. „Na takového nevzdělaného, nekulturního, neosvíceného diletanta?“

„Takhle jsem to nemyslela,“ řekla Sophie. „Spíš jde o to, že většina lidí nečetla...“

„*Opatství Northanger*?“

„Přesně tak.“

„A vás překvapuje, že i když nechodím v tvídě a nedřepím v zaprášené studovně, mám ponětí o Austenové.“

„Právě naopak,“ odvětila zdvořile. „Myslím si, že lenošení na březích Temže za slunečného letního dne je perfektní způsob, jak Austenovou číst.“

„No, upřímně řečeno, existují dva důvody, proč jsem tu pasáž dokázal ocitovat tak přesně. Zaprvé jsem ji včera viděl napsanou na tričku v krámě se suvenýry v Bodleyově knihovně, takže není zase tak neznámá, jak si asi myslíte.“

Sophie při těch slovech taktak dokázala skrýt podráždění. „A ten druhý důvod?“ zeptala se ledově.

Ukázal jí oškubaný paperback *Opatství Northanger*. „Asi deset vteřin předtím, než jste se tu objevila, jsem si ji přečetl. Jsem Eric. Eric Hall.“ Podal jí ruku, aniž se zdvihl ze země, a zároveň si odhodil vlasy z očí. Sophie měla co dělat, aby mu nedala najevo, že už je jí známo, jaký je hňup. A přece vycítila, že se za jeho záměrně nedbalým vzezřením a takřka ukázkovou arogancí skrývá cosi jemnějšího. Nešlo jen o to, že četl Jane Austenovou. Spíš ji zaujalo, že se málem bolestně těší na její reakci – jako malý kluk, který touží po pochvale.

„Sophie,“ řekla a nabídla mu ruku, příjmení však už ne.

„Rád vás poznávám.“

„Vážně?“ prohodila Sophie. „A já myslela, že vás fanyanky Jane Austenové neinteresují.“

„Jak jste na tohle přišla?“

„Sám jste to říkal. U *Medvěda*. Copak si nemyslíte, že Jane Austenová je jenom fifinka, co psala dívčí románky?“

„Tak vy jste to slyšela?“ řekl Eric. „Víte, já to myslel tak, že mě neinteresuji lidé, kteří uctívají jako modlu něco, čemu nerozumějí. Musíte připustit, že po Oxfordu bloumá fůra holek, pro které představuje ústřední dojem z Jane Austenové Colin Firth v mokré košili.“

Sophie se mimoděk usmála: přestože to přiznávala velice nerada, Eric uhodil hřebíček na hlavičku. Vzpomněla si na jednu dívku s nvyým pohledem, číhající na okraji jejího kroužku literárních přátel u *Medvěda*. Z jejích několika málo příspěvků do konverzace vyplynulo, že dotyčná považuje za ústřední rys povahy pana Darcyho fakt, že je „moc roztomilej“, když si odhazuje z čela mokré vlasy.

„Takže jestli jdete zpátky do Oxfordu,“ řekl Eric, „myslím, že bych se k vám přidal. Pokud chcete, můžeme si povídat o Jane Austenové.“ Zvedl se ze země, aniž si z kalhot oprášil prach a trávu, a strčil si knížku do kapsy.

„Slibujete, že nebudete napodobovat můj hlas?“ řekla Sophie.

„Co tím chcete říct?“

„Domnívám se, že *Mansfieldské panství* není oficiálními kruhy řádně doceněno,“ pronesla Sophie, imitujíc co nejvěrněji jeho imitaci.

„Tak to jste byla vy?“

V odpověď se jen zamračila.

„Ale jděte,“ řekl Eric, „vždyť je to jen klišé – ty řečičky o tom, že *Mansfieldské panství* není doceněno. Filmová podoba je sice slabší než ostatní věci od Austenky, ovšem samozřejmě doceněno je.“

„I kdybyste měl pravdu, tohle sem nepatří.“

„A co sem patří?“

„Že jste osel,“ řekla Sophie.

„Dobrá, ale nebylo by zajímavější si se mnou povídat než jít sama?“

Zírala na něj a přitom v jeho očích rozeznala naléhavost, která byla v rozporu s jeho okázale uvolněným chováním. Nakonec si vzdychla a řekla: „Ani moc ne.“

„Super!“ pronesl Eric a vyrazil směrem k Oxfordu. Nebyla si jista, jak se to stalo, ale než došli na okraj Port Meadow, byli až po uši zabraní do hovoru o mladistvém autorském stylu *Opatství Northanger*.

„Poslechněte, zítra je sobota. Myslím, že pojedu do Steventonu,“ prohodil Eric, když v konverzaci nastala odmlka. „Nechcete jet se mnou?“ V Steventonu, vesnici v Hampshiru, kde Jane Austenová strávila prvních dvacet pět roků svého života a napsala první náčrty svých tří románů, Sophie vlastně jaktěživa nebyla. Hrozně ráda by se tam jela podívat, ale rozhodně ne s ním. A vůbec, neubránila se smíchu nad tím, jak průhlednou fintu na ni zkouší.

„Funguje to?“ zeptala se ho.

„Co?“

„Tenhle trik. Vyzvíte, jakého autora má dívka nejradši, a pak jí nabídnete, že ji vezmete na výlet do rodné vesnice Jane Austenové, ke hrobu George Orwella nebo do oblíbené hospody Charlese Dickense.“

„Dickense nemám rád.“

„Jak můžete mít nerad Dickense?“

„Všechna ta bída! Skličuje mě. Austenčiny hrdinky alespoň skončí v parádním velkém sídle.“

„Když pomíneme fakt, že mi připadáte protivný,“ řekla Sophie, „je pravda, že už mám na zítřek jiné plány.“

„Kdepak, nemyslím, že bych vám připadal protivný,“ řekl Eric.

„A jak mi tedy podle vašeho názoru připadáte?“

„Podle mého názoru jsem vás upoutal. A i když jsem hrubián a v podstatě křupan, myslíte si, že jste konečně natrefila na někoho, kdo oceňuje Jane Austenovou stejně jako vy.“

„Když jsem vás onehdy večer slyšela, můj první dojem byl, že jste blb,“ opáčila Sophie, kterou znepokojilo, že tak přesně uhádl, co si myslí. S Cliftonem chodila dva roky, ale co si ona myslí, netušil nikdy. Tenhle chlapík ji zná dvacet minut, a čte si v ní jako v otevřené knize. Deptalo ji to.

„První dojmy mohou být zavádějící,“ řekl Eric. „Jen se zeptejte Elizabeth Bennetové! A pojedte se mnou do Steventonu.“

„Už mám jiné plány.“

„Jaké?“

„Musím jet na víkend domů. Moje matka... něco pořádá.“

„Co?“

„Zahradní slavnost,“ odvětila Sophie. „S ukázkami sochařského díla. Matka je svou zahradou přímo posedlá. Považuje ji za nejhezčí v celém Oxfordshiru.“

„A cože tam pěstuje?“

„Latinu,“ řekla. „Anglické názvy nejsou pro mou matku dost dobré. Všechno je tam latinsky.“ Nechtěla, aby to vyznělo tak drsně. Ve skutečnosti se jí líbilo, jak se její matka ohání latinou – připomínalo jí to chvíle, když jí strýc Bertram jako malé holce předčítal z Horatia, aby rychleji usnula.

„Chápu to tak, že vy žádná zahradnice nejste,“ řekl Eric.

„Já si na zahradě ráda čtu,“ odpověděla Sophie, „a umím rozeznat kytku od křoví a křoví od stromu, ale pod rukama mi všechno chcípne.“

„A co váš otec?“

„Co by s ním bylo?“

„Jaký je to brach?“

„Propána, tohle slovo nepoužívejte. Jste Američan – ne snažte se hrát si na něco jiného.“

„Tak pardon. Co je váš otec za týpka?“

Sophie obrátila oči v sloup. „Ten zas rád střílí po všem, co se kde šustne. Jo, moji rodiče, to je fakt páreček. Matka věčně něco pěstuje, a táta by jí to nejradši všechno postřílel.“

„Mluvíte, jako byste je neměla moc v lásce.“

„S mámou vycházíme docela obstojně,“ pronesla. „Sice není žádná velká čtenářka, ale vydržíme spolu prosedět celé dopoledne v kuchyni u kafe a klábosit. I když už se k tomu nedostanu tak často jako dřív.“ Sophii náhle došlo, že i když ji matčina zahrada nezajímá, co by se za nehet

vešlo, vlastně se těší na dopoledne, které bude následovat po té akci se sochami, až si s mámou budou moci dopřát další z těch předlouhých uvolněných rozprav.

„Takže nemáte ráda otce. Štve vás, anebo je v tom něco víc?“

Erikova otázka šla až příliš do živého, a Sophie proto stočila hovor směrem k jeho osobě.

„A co vy? Nejste tady v rámci nějakého z těch zahraničních studijních programů, které pořádají americké univerzity?“

„To sotva,“ opáčil. „Na to už jsem krapet přestárlý.“ Vysvětlil jí, že poté co dostudoval, vyučoval dva roky na Berkeley, ale teď ukončil pracovní poměr, a tak si vzal roční volno, jezdí stopem po Evropě a čte skvělé knihy na krásných místech. „Však víte: Prousta v Paříži, Danta ve Florencii a Jane Austenovou na anglickém venkově. Předpokládám, že vám to zní drobet nafoukaně.“

„Myslím, že to zní úžasně,“ řekla Sophie, která by nedokázala vymyslet lepší způsob, jak prožít rok. „Ale jestli jezdíte stopem, jak byste mě odvezl do Steventonu?“

„Dobrá otázka,“ uznal Eric. Došli k osneyskému zdymadlu. Eric se opřel o bílé kovové zábradlí, jež oddělovalo zdymadlo z devatenáctého století, opatřené ručně tesanými dřevěnými vraty, od úzké pěší stezky. Stáli tam a přihlíželi, jak voda přitékající do komory zdymadla pomaloučku zvedá dlouhou, úzkou loď, jež je určena pro plavbu po kanálech. Sophie zdymadla milovala, a když kolem některého procházela, skoro pokaždé se zastavila, aby mohla sledovat cvrkot.

„Však už bych našel někoho, kdo mi půjčí auto,“ řekl Eric, když lodník otevřel klikou vrata výš po proudu a člun se začal zvolna šinout pryč. „Umím být velmi přesvědčivý.“

Nebyla si úplně jistá, jak se mu to podařilo, protože se domnívala, že bok po boku sledují loď, zničehonic však zjistila, že mu hledí přímo do očí, a ucítila slabost v kolenou. Jeho zoufalství a touha po pochvale byly ty tam a nahradila

je sebedůvěra, která ji vyděsila a přitom vábila. Odvrátila se a pokračovala dál po stezce směrem k Oxfordu. Nyní si byla jistá, že umí být doopravdy velmi přesvědčivý. Rozhodla se, že už se do těch očí nepodívá.

„Ani já s otcem nevycházím,“ řekl, když ji zase dohnal.

„To se tedy fakt divím,“ opáčila Sophie. „Jste neupravený, nezaměstnaný... Každý otec by na vás měl být hrdý!“

„Vida, sarkasmus!“ řekl Eric. „To zavání šikanou.“

Snad se k němu chovala moc příkře – koneckonců si spolu příjemně popovídali –, ale způsob, jak se jí díval do očí, ji opravdu rozhodil. „Omlouvám se,“ řekla mírněji. „Povězte mi o svém otci.“

„Radši bych mluvil o tom vašem,“ řekl. „Těším se, až se s ním seznámím.“

„Tak k tomu asi sotva dojde.“

„Člověk nikdy neví.“

„No, já bych vlastně věděla. Nemáte práci, nestříháte si vlasy a milujete knihy. Představujete všechno, co si můj otec oškliví.“

„Musíte nás představit. Naučím se střílet všechno živé.“

„Myslím, že dát vám do ruky zbraň není až tak dobrý nápad,“ řekla Sophie.

„No, je mi jasné, že i když budu neozbrojený, bude mě považovat za roztomilého.“

„Vy o sobě máte opravdu dost vysoké mínění, co?“

„Vlastně ani ne,“ pravil Eric. „Chci říct, že určitě ne tak vysoké jako vy o sobě. Já jsem holt jen Američan. Ale možná umíme líp žertovat a bavit se.“

„Co vás vede k závěru, že mám o sobě vysoké mínění?“

„Myslíte si přece, že jste lepší než já, ne?“

Sophie vycítila pokárání. Dorazili k elegantním kamenným obloukům Folly Bridge, kde nahoře nad nimi, u horního ústí dlouhého schodiště, šuměl oxfordský pouliční provoz.

„Koukněte,“ řekl Eric a zlehka jí položil ruku na paži, aby ji přiměl zastavit, „co se týče prvních dojmů, bývá to

se mnou slabší. Ale zkuste se zamyslet: oba máme v oblibě Jane Austenovou, oba se rádi procházíme po krajině a já jsem neomalený Američan, ze kterého by vaše rodiče trefil šlak. Vlastně jsem pro vás svým způsobem terno.“

Zírala na kameny pod nohama a cítila, jak jí líce hoří.

„Nemusíme se hned brát,“ pokračoval Eric. „Jen mě tak napadlo, že po téhle fajn procházce by mohlo být prima ještě pokračovat a dát si někde kafe nebo tak něco. Beztak se v Oxfordu zdržím jen pár dní.“

Sophie umírala touhou střelit po něm pohledem, dát mu telefonní číslo, anebo ho dokonce letmo políbit na tvář, hodit zadkem a odmaširovat, ale tohle jí nikdy moc nešlo. A v této chvíli si ještě nechávala doznívat v uších, jak ji nelichotivě zhodnotil, a to úspěšně zapuzovalo pocit, který se jí zmocnil, když se mu dívala do očí.

Se sklopeným zrakem se od něj odtáhla a řekla: „Ráda jsem vás poznala, Eriku.“ Už byla v půli kamenného schodiště, jež vedlo od říčního břehu nahoru na ulici, když vtom se z náhlého popudu obrátila a křikla na něj: „Mimochoodem, jmenuju se Collingwoodová. Sophie Collingwoodová. Najdete mě v Christ Church. Stačí nechat vzkaz na vrátnici.“

Za deset minut už Sophie stála v Horní knihovně v koleji Christ Church, obklopená neoklasicistními knihovnami z leštěného dubu, které přetékal vazbami z kůže, pergamenu a sukna, v nichž odpočívaly největší zdejší poklady. Ačkoliv Sophie pracovala v moderní kanceláři o patro níž, tohle byla její nejoblíbenější místnost z celé koleje – podle jejího názoru ji z oxfordských prostor předčila jedině Knihovna vévody Humfreyho v Bodleianě. Během minulých pěti let, kdy Sophie pracovala na získání akademického titulu, sem chodívala vždycky, když potřebovala místo k tichému rozjímání, místo, kde se mohla dát dohromady, než se znovu ponořila do divokého světa Oxfordu. Před třemi týdny získala magisterský titul a nyní měla dlouhé volno, aby zvážila svoje kariérní možnosti. Kolejní knihov-

ník jí nabídl, že by zde mohla pracovat na částečný úvazek, než začne další semestr. Takže na pár následujících týdnů směla Sophie dál zůstat v kontaktu se světem vzdělání, se světem, v němž vězela až po krk po celý život a v němž bylo vždycky možno nalézt odpověď – tedy pokud člověk hledal na správném místě. A teď stála sama uprostřed této velkolepé místnosti a uvažovala, zda jí ty nesmírně cenné knihy, kterými je obklopena, dokážou zodpovědět otázky, jež ji trápí: co si počít s mužem Erikova druhu, jak obrousit vlastní ostré hrany, a především co si počít s vlastním životem.

„Měl jsem pocit, že jakožto mladou dámu, jejíž lásce ke knihám se může rovnat jedině moje vlastní, by vás takové místo potěšilo,“ pronesl pan Mansfield.

„Máte pravdu jako vždycky, pane Mansfelde,“ řekla Jane, zatímco s povzdechem přejížděla prstem po řadě lesknoucích se kožených hřbetů.

Na základě pozvání Jeho lordstva hraběte z Wintringhamu stáli v knihovně v sídle Busbury Park. Jane byla ohromena. Ve srovnání s touto pokladnicí vybledla sbírka knih v otcově studovně ve Steventonu do naprosté bezvýznamnosti. Zdálo se, že se regály s knihami táhnou celé míle téměř do nedohledna.

„Obvykle se radši zdržuji ve svém obývacím pokoji,“ řekl pan Mansfield, „ale když jste se zmínila, že jste právě dočetla *Camillu*, napadlo mě, že byste se snad ve sbírce Jeho lordstva ráda poohlédla po dalším studijním materiálu.“

„Zajisté, pane Mansfelde,“ řekla Jane. „Mám dojem, že bych v takto velkolepé knihovně dokázala pátrat po něčem ke čtení klidně celý život. Nyní chápu, že vás do Hampshiru nepřivábila jen příležitost navazovat přátelství s mladými dámami, které milují romány. Jenom mě překvapuje, že v této místnosti přímo nebydlíte.“

Třebaže jejich známost trvala pouhé dva týdny, Jane už cítila, že jsou s panem Mansfieldem dobrými přáteli. Jak se dozvěděla u oběda na faře onoho dne, kdy spolu po-

prvé hovořili, reverend Richard Mansfield byl pastorem ve vesnici Croft-on-Tees v Yorkshiru. Když před několika měsíci překročil osmdesátku, lékař mu doporučil, ať vyhledá mírnější klima, a proto si obstaral kaplana a vytratil se do Hampshiru, kde byl nyní hostem Edwarda Newcombea, hraběte z Wintringhamu, v busburském sídle. V dřívějším období svého života pan Mansfield pracoval jako učitel a staral se i o vzdělání hraběcích synů Roberta a Samuela. Od té doby se s rodinou přátelil, takže se nyní mohl ubytovat v nepoužívané vrátnici na konci předlouhé východní příjezdové cesty.

„Pravidelně mě zvou, ať s Jeho lordstvem povečeřím,“ řekl pan Mansfield, když Jane vytáhla z police svůdně vázaný výtisk *Amelie*, „nicméně já se tady radši moc nezdržuji. Vrátnice, kudy se prohání průvan, je mi po chuti daleko víc.“

„A hádám, že vám navíc poskytuje nezávislost, z níž byste se jinak těžko radoval,“ řekla Jane. Pan Mansfield se usmál.

„Řekněme, že konverzace u stolu Jeho lordstva není taková, jakou bych očekával od vás, slečno Austenová. Z valné části sestává z klevet, zejména pokud zde tak jako nyní dlí návštěvou sestra Jeho lordstva s dcerami.“

„A vy byste se raději zaměstnával intrikami v románech,“ řekla Jane a zamávala na něj výtiskem *Amelie*, „než v jalových spekulacích, jimiž sestra Jeho lordstva opřádá své sousedy.“

„Ačkoliv žertujete, slečno Austenová, máte pravdu. Například před třemi dny večer nás lady Mary s radostí přímo bezdechou informovala, že se při pobytu u sestřenky Jeho lordstva v Kentu doslechla, že si jeden dům v blízkém okolí pronajal jakýsi starý mládenec, jehož roční příjem činí čtyři tisíce liber. Sdělovala nám to, jako kdyby to byla novina stejně zásadního významu jako Francouzská revoluce.“

„Povídal jste přece, že lady Mary má dcery,“ řekla Jane, „takže pro ni je tato novina rozhodně významnější nežli stěti pár tisíc francouzských šlechticů.“

„Obávám se, že jsem se ve vašich mladistvých vývodech poněkud ztratil.“

„Stejně jako každá dobrá matka dcer jistě víte, pane Mansfielde, že svobodný mládenec s takovým jménem nechce nic jiného nežli manželku. Nelze pochybovat o tom, že lady Mary má o svých dcerách natolik dobré mínění, aby věřila, že si dotyčný pán vybere tu či onu z nich. A možnost provdat dceru za zámožného muže je rozhodně důležitější než cokoliv, co se snad děje ve Francii.“

„Nenapadlo mě, že by se něco takového mohlo stát, slečno Austenová,“ zamrkal na Jane pan Mansfield, „ale domnívám se, že je docela dobře možné, že čtete příliš mnoho románů.“

„Pak tedy dobrá,“ odušila Jane. „Vrátím *Amelii* na regál a vypůjčím si tenhle svazek *Spectatoru*, abych zjistila, zda zjemňuje můj šíravý vtíp morálností.“

Na pozemcích Busbury Parku bylo léto v plném květu a Jane se vydávala navštívit pana Mansfielde bezmála denně. Procházeli se po parku, v zahradách, po kočárových cestách, přes pole, občas letmo zahlédli impozantní hlavní budovu, spíše se však kochali vyhlídkou na park, táhnoucí se v mírných vlnách do dálky. Jane uchvacoval pohled na ovce, shlukující se v nejparnějších hodinách pod osamělými stromy uprostřed lučin. Těšila se výhledem na kamenný mostek na protějším břehu jezera i na vzdálenější panoráma, jež v dáli za hampshirskými lány na hranicích panství dotvářel jakýsi vysoký kopec. S panem Mansfieldem se nebavili o ničem jiném než o knihách: co přečetli, co hodlají přečíst a co – v Janeině případě – hodlají napsat. Když se po procházce vrátili do domku u vrátnice, Jane po každé přečetla nahlas poslední kapitolu svého současného projektu, románu v dopisech nazvaného *Elinor a Mariana*. Pan Mansfield seděl se zavřenýma očima a naslouchal jejímu jemnému hlasu, a když skončila, uvažoval o tom, co vyslechl. Tohle byly pro Jane chvíle napětí, jelikož si jeho názoru vážila a věděla, že jí ho nakonec sdělí. Často

jí schválil každé slovo; jindy leccos kritizoval a přitom se omluvně šklebil.

„Takhle se tvářit nemusíte, pane Mansfelde,“ řekla mu při jedné takové příležitosti Jane. „Vaši kritiku neberu jako urážku. Právě naopak: když mě poctíte upřímným názorem, je to pro mě čest. Názorem, který bude mému dílu ku prospěchu, dodala bych.“

„Jen mám pocit, že kdyby byl sir John Middleton přívětivější nátura, takový ten typ, který pořádá večírky a pikniky, vaše mladé postavy by se mohly vídat pravidelněji.“

„Přiznávám, že jsem charakteru sira Johna nevěnovala větší pozornost,“ pravila Jane. „Ale myslím, že máte pravdu. A přepsat ho tak, aby jevil více nadšení pro pikniky a bály, by mi nemělo dát tolik práce.“

„Soudím, že znakem dobře propracovaného románu je, když jsou i vedlejší postavy koncipovány jako hrdinové a hrdinky,“ podotkl pan Mansfield.

„Moudře řečeno, pane Mansfelde. A já jsem se vskutku provinila: vdechla jsem méně života těm, kdo se na jevišti mého románu zdrží jen krátce. Tuto chybu se vynasnažím napravit.“

„Povězte mi, slečno Austenová, jednu věc. Říkala jste, že jste tytéž stránky předčítala na faře. Dostala jste i od tamějších posluchačů nějaké rady? Nabídla vám nějaký nápad i vaše sestra Cassandra?“

„Bohužel nikdy, pane, i když ji o to často snažně žádám. Bojím se, že je přesvědčena, že by její upřímná odezva ranila moje city či nějak podryla naši vzájemnou blízkost, a proto říká jen to, že každou kapitolu považuje za ‚úchvatnou‘, či ještě hůř, za ‚ještě lepší‘, aniž ovšem jakkoliv naznačí, jakým způsobem by se ty předchozí méně kvalitní kapitoly mohly povznést na úroveň oné poslední. Vaše upřímnost, pane, je jedním z důvodů, proč si našeho přátelství tak cením.“

Další důvod tkvěl v tom, že pan Mansfield ve svém věku nepředstavoval žádnou hrozbu jakožto nápadník. Ačkoliv

Jane s náramným potěšením psala o námluvách a manželském blahu svých postav, vůbec si nebyla jista, jak by reagovala, kdyby se k něčemu takovému naskytla příležitost jí samotné. Šance trávit tolik času se spřízněnou duší, aniž by hrozilo sebemenší nebezpečí milostného vzplanutí, činila z pana Mansfielda dokonalého společníka.

„Samozřejmě že můžeš přijet na návštěvu,“ řekl strýc Bertram. „Víš přece, že u mě jsi vždycky vítaná.“

„Tentokrát jde o něco víc než jen o návštěvu,“ odpověděla Sophie. „Potřebuju poradit.“

Včerejší setkání s Erikem Hallem vyneslo na světlo světa fakt, že se ocitla na životní křižovatce. Zatímco se tedy za oknem vlaku, jenž ji unášel směrem ke Kinghamu, míhala zelená oxfordshirská pole, zavolala osobě, která jí pokaždé pomohla najít směr: strýci Bertramovi.

„Nechceš si o tom promluvit teď, po telefonu?“ řekl strýc Bertram.

„Zčásti už jsme o tom mluvili během posledního roku,“ řekla Sophie. „Co budu dělat, až dokončím studia a tak. Jenomže je to drobet složitější.“ Na chvíli se odmlčela. Uslyšela strýcův trpělivý, vyrovnaný dech. „Včera jsem poznala muže, který má roční volno, cestuje po Evropě a čte knihy.“

„To zní úchvatně,“ řekl Bertram.

„No, on sám extra úchvatný není,“ opáčila Sophie. „Ale přinutil mě, abych se zamyslela.“

„To je ovšem u muže vlastnost dost podstatná,“ pravil Bertram. „Teď jdu na přednášku do Viktoriina a Albertova muzea, ale jinak můžeš v tomhle týdnu přijet kdykoli a důkladně to probereme.“

Sestra Victoria na Sophii čekala na nástupišti kinghamského nádraží. Když ji objala, hodila její tašku dozadu do landroveru a vyrazily z parkoviště na desetiminutovou jízdu domů.

Bayfield, venkovské sídlo, kde Sophie vyrůstala, stál na kopci nad širokým údolím, v němž se pásly ovce. Na protější straně údolí se prostírala temná zeleň bayfieldského lesa. Na rozdíl od většiny domů v okolních městech a vesnicích, postavených z místního kamene barvy tekutého medu, byl Bayfield šedá kamenná budova o třech podlažích, postavená do čtverce okolo nádvoří, kam nyní Victoria zajela s autem. Některým hostům Bayfield připadal jako studená, impozantní venkovská haluzna, ale pro Victorii a Sophii, které v dětství šťastně probádávaly jeho tajemství, to byl domov.

Přestože se Bayfield honosil velkolepou knihovnou, otec knihy nikdy nebral jako úložiště vědomostí, příběhů či inspirace, nýbrž jako dekoraci. Knihovnu nechával zamčenou a odemykal ji výhradně jednou do měsíce pro výpravy turistů, kteří očumovali venkovská sídla Anglie, a třikrát do roka pro večírky, jež se konaly ve stejnou dobu jako Vánoce, dostihy v Ascotu a regata v Henley, představující v očích pana Collingwooda trojici vrcholných svátků. Ale i při těchto příležitostech zůstávala dvířka z drátěného pletiva, která pokrývala knihovní skříně, stále uzamčená. Když šestiletá Sophie jednou sebrala kuráž a zeptala se, jestli by se mohla v knihovně porozhlédnout po něčem na čtení, otec jí odpověděl: „Tyhle knihy na čtení nejsou.“

Sophiina láska ke knihám a zjevný odpor, který otec projevoval vůči samotné jejich přítomnosti ve svém domě, byly jedním z kořenů odcizení, jež mezi nimi během let narostlo – odcizení, které vycítil Eric Hall a o kterém se Sophie odmítla bavit. Věděla, že její narození vyvolalo komplikace, v jejichž důsledku už matka nemohla mít další děti; věděla rovněž, že zatímco Victorii otec hýčká, ji samotnou nesnáší, protože není chlapec. Po ničem netoužil tak intenzivně jako

po synovi, a kam až Sophii paměť sahala, připomínal jí to různými náznaky i způsoby podstatně jednoznačnějšími. Možná že právě kvůli tomu přilnula k otcovu mladšímu bratrovi, strýci Bertramovi.

Jedinou příležitostí, kdy vůbec viděla dvířka skříní v bayfieldské knihovně otevřená, byly Vánoce, když Bertram přijel na návštěvu. Rok co rok rozrazil dveře knihovny a z kapsičky hedvábné vesty, kterou umanutě považoval za úbor vhodný k vánočnímu stolu, vytáhl drobný zlatý klíč, jímž odemkl dvířka jedné skříně. Nikdy obsah regálů nestudoval ani se dlouze nerozhodoval, kterou skříní otevře. Jako by pokaždé přesně věděl, kam jít, a během několika vteřin od momentu, kdy do místnosti vstoupil, už tahal z police jeden svazek, aby vzápětí znovu zamkl dvířka skříně, klíč strčil do kapsy a prohlásil: „Šťastné a veselé, Bertrame!“ Zdálo se, že Sophie je jediným členem rodiny, který tento obřad považuje za hodný zájmu. Jeho původ jí kdysi v dětství vysvětlila Victoria, která byla o tři a půl roku starší.

„Uzavřeli s tatínkem dohodu,“ šeptala. „Strejda Bertram mu dal nějaké peníze, dědictví nebo co, aby přispěl na údržbu našeho domu, a za to si každý rok o Vánocích vezme z knihovny jednu knihu.“

„Otec říká, že tyhle knihy nejsou na čtení,“ namítla Sophie.

„Vsadím krk, že strejda Bertram je čte,“ zamrkala Victoria na mladší sestřičku.

„Tohle je další z máminých klasických akcí,“ pronesla Victoria, když vystoupily z vozu. „Fůra dobrých úmyslů a příšerných soch.“

Sophie se zasmála. „Stýská se mi po tobě, Tori,“ řekla.

„Edinburgh je moc daleko,“ odpověděla jí sestra. V minulých šesti měsících pracovala ve Skotsku v internetové reklamní firmě. „Ale dneska si to vynahradíme – máme na to celý den. Věř mi, že se ti určitě nebude chtít celou dobu koukat na umění.“

Ty sochy byly doopravdy hnusné. Budily dojem, jako by umělec udělal sádrové odlitky největších šeredů, které se mu podařilo objevit, z těl pak ulámal různé části a rozmetal je po zahradě. Ze stromů visely paže, po jezírku pluly hlavy, vedle růžových keřů trčely ze země nohy. Mělo to představovat jakousi sociální výpověď. Podle Sophie a Victorie však tato výpověď byla dost jasná: dotyčný umělec by si měl najít jiný obor tvorby.

„Nesmíme říkat, jaký to je děs,“ oznámila paní Collingwoodová děvčatům, když chystaly stůl s občerstvením. „My máme za úkol se jen usmívat, nalévat čaj a připomínat si, že to děláme z dobročinnosti.“

„A ty jsi to věděla?“ řekla Sophie. „Tušila jsi, co to bude za hrůzu?“

„Ale, drahoušku, to víš, že ne. Zítra ráno se tomu aspoň od srdce zasmějeme.“

A tak Sophie ve svých oblíbených letních šatech trávila den tím, že chodila po zahradě, oznamovala přítomným, že se v altánku podává čaj s mlékem, úslužně aportovala hrnečky starým dámám, jež byly příliš uondané, než aby se hnuly z laviček okolo jezírka, a při umývání nádobí se bavila se sestrou.

Když v podvečer začal dav řídnout, sestry brouzdaly po zahradě a pátraly po odložených čajových šálcích. Vtom na Sophii zavolala matka, která opodál štěbetala s jakýmsi mladíkem: „Sophie, pojď sem! Někoho bych ti ráda představila.“

„Ještěže mám zrovna kluka,“ zachichotala se Victoria a rozverně sestru postrčila směrem k matce, která neblaze proslula jako dohazovačka.

Sophie ho zpočátku nepoznala. Nechal si ostříhat vlasy a oholil se, a přestože měl na sobě džínsy, byly nové a neroztrhané a vzal si k nim propínací kostičkovanou košili, v níž vypadal téměř civilizovaně.

„Vy musíte být Sophie,“ prohodil, když se přiblížila, a napřáhl ruku k pozdravu. Jen taktak, že ho neprozradila. Chystala se říci: „Vidím, Eriku, že už jste se seznámil s mou

matkou, “ ale on mezitím zachytil její pohled a něco v jeho očích – jak to proboha dělá? – ji přimělo, aby tuhle hru hrála s ním.

„Ano, jsem Sophie Collingwoodová,“ řekla a stiskla mu ruku ze všech sil v naději, že ho to bude bolet.

„Eric Hall,“ opáčil. „Zrovna obdivuji kalinu, kterou vaše paní matka vypěstovala.“

„Ani se vám nedivím,“ řekla Sophie. „Ta kalina je vážně hodná obdivu.“

Matka ignorovala Sophiinu ironii a pronesla: „Tady Eric je milovníkem knih – stejně jako ty, Sophie. Ale jemu tato vašeň nebrání v tom, aby ocenil hezkou zahradu.“

„To rozhodně ne,“ na to Eric. „Zahradu ocením vždycky. Nebo hezké sochy. Obzvlášť se mi líbí ta hromada těl támhle u rododendronu.“ Sophie s matkou na sebe mrkly a obě potlačily smích. „Velice rád bych se nechal po zahradě provést, paní Collingwoodová, ale vy máte určitě příliš napilno.“

„Sophie vás ochotně provede,“ odvětila paní Collingwoodová. „Nemám pravdu, Sophie?“

„Bude mi neobyčejným potěšením,“ řekla Sophie. Rodiče se ustavičně snažili vmanévrovat ji do nějakého vztahu – zpravidla s bohatým mládencem, na kterého by se snad dalo spolehnout, že jednoho dne uchová bayfieldské sídlo pro Collingwoodovy. Skutečnost, že jí teď matka s vervou vnucuje stopujícího profesůrka Erika Halla, Sophii připadala nemálo zábavná.

„Takže vy jste pan Hall, že?“ prohodila Sophie. „Co vás přivádí na Bayfield?“

„Přijel jsem obdivovat sochy,“ odvětil Eric.

„Ale jděte! Víte stejně dobře jako já, že tahle veděla jsou fialovej hnus,“ řekla Sophie. Obrátila se a vydala se na obhlídku zahrady.

„No, to je další věc, kterou máme společnou.“

„A vůbec, jak jste nás našel?“ zeptala se ho s nelíčenou zvědavostí Sophie. I když se přistihla, že ji to, jak se tu Eric bez pozvání objevil, poněkud zneklidňuje, procház-

ka s ním byla každopádně příjemnější než roznášení čaje starším dámám.

„*Volně přístupná zahradní slavnost s ukázkami sochařského díla* – cedule jsou v každé čajovně v Oxfordu. A už jsem vám povídal, že si dokážu vypůjčit auto.“

„Nikdy jsem se ale nezmínila, že bydlím v bayfieldském sídle.“

„Ne, to ne. Mám štěstí, že jediná další volně přístupná zahradní slavnost s ukázkami sochařského díla v Oxfordshiru se dnes koná jen o čtyřicet mil dál. Mělo mě napadnout, že váš dům bude ten poblíž Adlestropu.“

„Proč zrovna poblíž Adlestropu?“ podivila se Sophie.

„To přece musíte vědět,“ řekl Eric. „Bydlely tam sestřenice Jane Austenové. Pobývala u nich – dvakrát? Nebo třikrát?“

„Třikrát,“ řekla s úsměvem. „A jaká byla ta druhá slavnost?“

„No, sochy byly mnohem lepší, zato společnost se nedá srovnat.“

„Ten text musíte ještě trochu vypilovat,“ pronesla Sophie, ale skoro hned neomalenosti litovala.

„Víte, já nejsem žádný bubák. A fakt se vás nesnažím dostat do postele nebo tak něco. Jenom jsem si oblíbil odpoledne na venkově a pomyslel jsem si, že byste asi byla dobrá společnice.“

„Tak jo, omlouvám se,“ řekla Sophie. Když včera stála v Horní knihovně, slíbila si, že přestane být tak naježená a už si nebude předem vytvářet domněnky – konečně si totiž přiznala, že právě tohle dělá: očekává, že jí každý mužský, kterého potká, hodlá zlomit srdce jako Clifton. „Snad bychom mohli začít znovu, co říkáte?“ nadhodila.

„Proč ne? Ahoj, já jsem Eric Hall.“ Když Sophii podal ruku, začala vnímat jeho kouzlo a ke svému překvapení byla i trochu zklamaná (že se ji nesnaží dostat do postele).

„Sophie Collingwoodová,“ řekla a už podruhé mu rukou potřásla, tentokrát se mu ji však nepokusila rozmačkat. „Musíte mi odpustit. Pokud jde o muže, univerzitní život mě naučil cynismu.“

„Heleďte,“ řekl Eric, „to, co se onehdy stalo v té hospodě, mě mrzí. Mohl bych teď tvrdit, že jsem byl pod obraz nebo tak něco, ale pravda je, že jsem osel. A tak se omlouvám.“

„Omluva se přijímá,“ opáčila Sophie.

„Takže jaképak to bylo, vyrůstat ve velkolepém sídle na venkově?“

„Nejlepší na tom bylo, že se tu našla spousta prázdných místností, kam se dalo zalézt s dobrou knihou, a spousta lesů a polí, kde jsme se mohly se sestrou potulovat. Nejhorší na tom bylo, že jsem musela poslouchat, jak si otec věčně stěžuje, že nemáme dost peněz na výměnu střechy nebo dostavbu nějaké zdi. A taky to, jak se někdo v jednom kuse vyptává: Jaképak to bylo, vyrůstat ve velkolepém sídle na venkově?“ dobírala si ho.

„Takže jiné téma,“ řekl Eric. „Vaše matka mi sdělila, že jste zanícená bibliofilka.“

„Opravdu použila slova *bibliofilka*?“

„Vlastně ne,“ zasmál se. „Řekla něco v tom smyslu, že je hotovej zázrak, že se podařilo Sophii odvléct na celé odpoledne od těch jejích knih.“

„Bibliofilka vychovaná v rodině, která to slovo nezná,“ pronesla Sophie. „Ano, to jsem já.“

„Jak se tedy stalo, že jste začala mít ráda knihy?“

Opřela se o kamennou stěnu na konci zahrady a zahleděla se přes zářivou krajinu Oxfordshiru směrem k horskému hřebeni, vzdálenému pět mil, kde rozeznávala siluetu kostelní věže v Stow-on-the-Wold.

„Může za to strejda Bertram,“ řekla.

Strýce Bertrama měla Sophie odjakživa ráda. Vyprávěl jí příběhy a mluvil s ní způsobem, jakým to ostatní dospělí na Bayfieldu dělávali zřídkka. V době, kdy ji vzal na víkend do Londýna na vánoční pantomimu, jí bylo osm. „Když mně bylo osm, vzal tam mne,“ pronesla Victoria, nyní jedenáctiapůlletá mudrlantka. „Nebude se ti tam líbit. V bytě mu to divně smrdí a nemá žádné hračky ani zahradu.“ Pan-

tomima na Sophii neudělala valný dojem – připadalo jí to venkoncem dost hloupé. Když se jí strýc potom zeptal, co chce k večeři, nedokázala nic vymyslet, a tak šli na pizzu, na kterou si nijak zvlášť nepotrpěla.

Když stanula u dveří strýcova bytu v Maida Vale, zařala zuby a chystala se na to, jak k ní dolehne smrad, před nímž ji varovala Victoria, jenomže pak vešli dovnitř, a zatímco Bertram začal rozsvěcet, Sophie shledala, že se jí ten zápach docela líbí. Bylo to cítit jako prach a voskové svíce, a na-dechla-li se zhluboka, maloučko ji zasvědčil nos. Zdálo se, jako by ten odér byl skoro živý. Až když vešla do obývacího pokoje, začala tušit, odkud vítr vane. Zdi byly totiž od podlahy po strop obložené knihami. Haldy knih byly úhledně vyrovnány na každé vodorovné ploše: na stolcích, okenních parapetech, ba dokonce i na nezapojeném televizoru. Poně-vadž měla Sophie doma zakázáno zkoumat knihovnu, její jediné opravdové zkušenosti s knihami se pojily se školou a s několika dětskými obrázkovými publikacemi, které ležely na spodní policičce skříně v dětském pokoji. Ihned vycítila, že tohle je něco úplně jiného. Ano, byla to knihovna, Sophie však věděla, že tyto knihy se *čtou*. Nebyly naaranžovány do dlouhých řad podle vazeb jako svazky v bayfieldském sídle a skoro z každé nahoře trčel papírek. Napadlo ji, zdali si strýc Bertram nezakládá nejpovedenější pasáže.

„Přečteme si nějaký příběh?“ zeptal se jí strýc, když jim pověsil kabáty.

„Ano, prosím,“ odvětila Sophie.

„Co bys chtěla slyšet?“

„Vyber mi něco.“

A tak něco vybral. Uvelebili se na gauči, Bertram se šálkem čaje a Sophie s hrnkem kakaa. Pustil se do čtení a Sophii se změnil svět – tohle nebyla žádná bezkrevná povíadačka, jaké jí matka četla večer před spaním. Tohle bylo mnohem víc.

„*Žabákova dobrodružství*,“ četl strýc Bertram. „Kapitola první: Na břehu řeky. Krtek pracoval po celé ráno velmi

pilně – zabýval se jarním úklidem svého malého domku.“ Sophie zavřela oči a nechala se unášet příběhem.

Po každé kapitole strýc Bertram řekl: „Snad už by to mohlo stačit...“ Ale Sophie na něm pokaždé loudila další, dokud nakonec neprohlásil: „Asi bude načase zkusit jinou knihu. Určitě už jsi měla dávno spát.“ A jedině díky slibu, že budou ve čtení pokračovat, až se nechá uložit do postele, si bleskurychle vyčistila zuby a oblékla si pyžamo. Objevila, že stěny nejsou obloženy knihami jenom v obýváku, ale ve všech místnostech. Dokonce i úzkou chodbu ještě víc zužovaly vysoké regály s knihami.

„Jak se jmenuje tahle kniha?“ zeptala se, když strýc Bertram vytáhl z poličky vedle její postele menší, křehce vyhlížející svazek.

„Horatiovy *Ódy*,“ řekl. Jenomže když začal číst tentokrát, slova nedávala Sophii smysl. „Nerozumím tomu,“ řekla.

„Je to latinsky,“ odpověděl strýc Bertram. „Představuj si to jako hudbu a jen poslouchej.“

A tak ji ukolébával melodický hlas strýce Bertrama přednášející Horatia, zatímco jí před očima tančily obrazy Krysy, Krtka a Žabáka. Až donedávna ji nenapadlo, jestli ji tak blažila vlídná pozornost strýce Bertrama a jeho jemný hlas, anebo příběh samotný. Tenkrát věděla jen to, že jaktěživa nebyla šťastnější.

Po zbytek víkendu nevyrstřčili z bytu nos. Nazítří ráno strýček dočetl *Žabákova dobrodružství*, zatímco Sophie snídala čaj a toast. Poté prozkoumala všechny místnosti a police, lezla po žebříčku, aby se dostala k řadám knih, které se tyčily nad její osmiletou hlavičkou. Strýc Bertram neměl knihy uspořádány podle autorů či názvů, ba ani podle velikosti a barvy, což malou Sophii mátl ještě víc. „Abys pochopila, kam knihu zařadit, musíš si ji přečíst,“ řekl strýc Bertram. A ukázal jí, že *Žabákova dobrodružství* („knihy o životě u řeky“) trůní vedle *Tří mužů ve člunu* („knihy o putování po řece Temži“), což je svazek, který se tulí k *Alence v kraji divů* („tenhle příběh se poprvé vy-

právěl na březích Temže“), vedle níž se nachází Freudův *Výklad snů* („protože *Alenka* je snový příběh“) a tak dále. Sophie zatoužila přečíst všechny knihy, aby pochopila všechny vztahy. Jestli byly ostatní knihy stejně zajímavé jako *Žabákova dobrodružství*, nedokázala si představit lepší způsob, jak prožít život, než že bude smět luštit hádanky ze strýčkových regálů. Nešlo jí na rozum, že tahle knihovna tak dýchá životem, zatímco ta jejich na Bayfieldu působí docela mrtvě.

„Proč se otec nikdy nepodívá na knihy ze své knihovny?“ zeptala se Sophie, když se strýčkem seděli v kuchyni a večeřeli rajsou polévku.

„On tu knihovnu odjakživa nesnáší,“ řekl strýc Bertram. „Hádám, že se mu občas zdá, jako by byl jejím vězňem.“

„Proč?“

„Víš, Sophie, nám otec umřel, když jsme byli mladí, a protože tvůj táta je starší, zdědil panství – dům, kde bydlíte, všechny zahrady a pole v okolí. K majetku patří i knihy z knihovny.“

„Ty jsi žádné knihy nedostal?“

„Vlastně ne,“ řekl strýc Bertram. „Víš, náš otec před smrtí stanovil jakési pravidlo, že žádná z knih ani žádný kus zařízení domu se nesmí prodat ani darovat, dokud s tím já a tvůj táta nebudeme souhlasit – oba dva.“

„A ty jsi nesouhlasil s prodejem všech těch knih!“ prohlásila Sophie škodolibě.

„Přesně tak. Tvůj otec si myslel, že potřebuje peníze a nejspíše je získá tak, že knihy prodá. A poněvadž mu na nich ani za mák nezáleželo, a nejméně na těch starých zaprášených svazcích, moc jsem ho nepotěšil.“

„Ale staré zaprášené knihy jsou přece ty nejlepší!“

„Tohle si sice myslíme my dva, jenže si to rozhodně nemyslí tvůj otec.“

„Takže sis všechny tyhle knihy koupil sám?“ vyptávala se Sophie a mávla přitom polévkovou lžící ve snaze obsáhnout tím gestem celý byt.

„Skoro všechny,“ řekl Bertram. „Uzavřeli jsme s tvým otcem dohodu. Odsouhlasil jsem mu prodej několika obrazů a dalších cenných věcí, aby získal peníze potřebné na opravy domu, a on zase souhlasil, že si rok co rok smím z rodinné knihovny odnést jednu knihu.“

„Vánoční kniha!“ řekla Sophie.

„Přesně tak – vánoční kniha. Takže každý rok o Vánocích si jednu knížku vyberu a nechám si ji.“ Vzal Sophii za ruku a zavedl ji do malé ložnice na konci chodby. „Vidíš tu polici přímo naproti mé posteli? Tohle jsou všechny knihy, které jsem si v průběhu let přinesl. To je moje speciální police.“

„Musí to být vzrušující, jít do velikánské knihovny a vzít si knihu podle vlastního výběru.“

„Jsem rád, že si to myslíš, Sophie. Protože si přeju, abys dělala totéž: aby sis s sebou odsud odnesla domů jakoukoli knihu a nechala si ji.“

„Vážně?“ pronesla a obličej se jí rozzářil.

„Vážně,“ přitakal Bertram. „Koneckonců, Vánoce už jsou za dveřmi.“

„Jakoukoli knihu?“

„Jakou chceš. Ale vybírej pečlivě!“ řekl strýc Bertram. „Dobrá kniha je jako dobrý kamarád. Zůstane s tebou do konce života. Zkraje, když se s ní teprve seznamuješ, ti poskytne vzrušení a dobrodružství a v pozdějších letech zase útěchu a pocit, že se vrátíš k čemusi známému. Ale nejlepší ze všeho je, že se o ni můžeš podělit se svými dětmi, vnoučaty či s každým, koho budeš mít natolik ráda, že ho vpustíš do jejího tajemství.“

„A jakou knihu jste si vybrala?“ zeptal se Eric, když Sophie umkla.

„To vám nemůžu říct,“ řekla. Poprvé od chvíle, kdy se dala do vyprávění, se od Erika odvrátila. „To je osobní věc.“

„Moment, prosím vás. Rád bych si něco vyjasnil,“ řekl. „Takže vy mi tu klidně vyklopte všechny intimní podrob-

nosti týkající se vaší rodiny, financí a vztahu ke strýčkovi, ale pokud jde o výběr knihy, je to osobní věc?“

„Správně,“ kývla Sophie. „Co může být osobnější než kniha?“

„Jenom se mi zdá zvláštní, kudy vedete hranici při hovoru s naprosto cizím člověkem.“

„Naprosto cizí rozhodně nejste,“ řekla. Obrátila se a vykročila dál do zahrady. Většina „milovníků umění“ už se vytratila, nechávajíc tu a tam na nízké kamenné zídce či zahradní lavičce šálek od čaje.

„Byla to *Pýcha a předsudek*, vidíte?“ ptal se Eric, který musel popoběhnout, aby ji dohonil.

„Vždyť mi tehdy bylo osm!“

„Jo, ale vsadil bych se, že jste byla už v osmi dost chytrá. Pokud Jane Austenová četla v sedmi letech Samuela Richardsona, nepochybuju, že vy jste v osmi louskala Jane Austenovou.“

„Co vás vede k závěru, že Jane Austenová četla v sedmi letech Richardsona?“

„Nevím. Nejspíš jsem se to někde dočetl.“

„O tom si vážně troufnu pochybovat.“

„To je fuk. Beztak si myslím, že jste si vybrala *Pýchu a předsudek*.“

Sophie si ve skutečnosti *Pýchu a předsudek* nevybrala. Rozhodla se pro rozměrný svazek *Pohádek bratří Grimmů* s temnými, strašidelnými ilustracemi Arthura Rackhama. Až po létech objevila, že je to číslované vydání s výtvarníkovým podpisem, které stojí bratru stovky liber, avšak strýc Bertram ho do rukou své osmileté neteře vložil bez váhání. Dodnes bylo pýchou její sbírky – první z řady šestnácti svazků, které si jeden po druhém vybrala u strýčka jako svůj vánoční dárek.

Po této první návštěvě se stal strýc Bertram Sophiiným vzácným přítelem. Miluje přece celou svou rodinu, řekl jí. Sophie ale věděla, že vztah mezi nimi dvěma je cosi výjimečného. Matce došlo, že návštěvy u strýce jsou pro Sophii

zdrojem nefalšované radosti, a nepřipustila tedy, aby byl tento vztah nějak poznamenán vztekem, který pan Collingwood cítil vůči mladšímu bratrovi. Čím více času Sophie se strýčkem trávila, tím více se odcizovala otci, což jí však bylo srdečně jedno. Strýc Bertram jí rozuměl lépe, než jak jí kdy dokázal porozumět otec. Nešlo jen o to, že oba milovali knihy; jádro věci tkvělo v tom, že Sophie v dětství bažila po záhadách a dobrodružství – po něčem, co přesahovalo hranice obyčejného života na Bayfieldu. Doma se musela spokojit se záhadami, jež čerpala z knížek, zato návštěvy u Bertrama byly plné dobrodružství.

Ještě než dovršila deset let, strýc Bertram si ji bral každý druhý víkend do Londýna a takhle to pokračovalo, dokud nenastoupila na univerzitu. O velikonočních a letních prázdninách často trávila ve městě týden dva. Se strýčkem se procházeli po londýnských ulicích a zkoumali různé končiny a budovy, které nějak souvisely s literaturou. Navštěvovali muzea a knihovny, kde se vystavovaly vzácné knihy, a nenechali si ujít divadelní hry a muzikály napsané podle knih, ale nejčastěji chodili po nákupech – Sophie se vyžívala v utrácení pečlivě ušetřeného kapesného za „zaprášené staré knihy“. Strýc Bertram znal v městě každé knihkupectví, každé starožitnictví, kde měli vřadu vmáčknutou polici s knihami, každý stánek na tržišti v Portobellu nebo v camdenské pasáži, kde by se snad dalo najít pár knih vyložených na dece. A po každé takové honbě za knihami po Londýně se vždycky vraceli do bytu v Maida Vale, schoulili se u krbu a četli si. Zpočátku čítával strýc Bertram Sophii, ale brzo se o tento úkol začali dělit, takže si předávali *Ingoldsbyho legendy*, *Tajemnou zahradu* či *Robinsona Crusoea* poté, co každý přečetl jednu kapitolu.

Obzvláštní slabost měla Sophie pro první věty – byly tak obtěžkané možnostmi! A jednoduché první věty jsou nejlepší, myslela si: „Alenku už mrzelo sedět na břehu vedle sestry a nic nedělat“; „Prokázat, zda se co hrdina vlastního životopisu projeví já sám, nebo zda to místo

zaujme někdo jiný, bude úlohou těchto stránek“; „V jisté podzemní noře bydlel jeden hobit.“ A nikdy nezapomněla na ten mrazivý zimní den, kdy se se strýčkem po celodenní honbě za knihami vrátili podvečerním šerem do bytu, načež Bertram vytáhl z horní police nějaký svazek, se šálkem čaje se usadil v křesle a přečetl řádek, který Sophii – byť jí tehdy bylo teprve deset – připadal tak zajímavý a tajemný, že jenjen hořela nedočkavostí, jak to bude dál: „Všeobecně panuje skálopevné přesvědčení, že svobodný muž, který má slušné jmění, se neobejde bez ženušky.“

Hampshire, 1796

„Obávám se, že zanedlouho odjízďím z Hampshiru, pane Mansfielde,“ řekla Jane, když stáli u jezírka, které se blyštělo v srpnovém horku. „Bratr s manželkou psali z Kentu, ať k nim zajedu na pár týdnů na návštěvu.“

„Přiznávám, slečno Austenová, že rozloučit se na tak dlouhou dobu s vámi bude pro mě velice zarmucující, ještě víc mě však rmoutí, že se musím loučit s Dashwoodovými. Skutečně mě opustíte právě teď, když jejich příběh dospěl do tak choulostivého momentu?“

„Nelze jinak, pane. Snad ale budete psát jejich tvůrkyni povzbudivé listy, abyste se mohl dozvědět, jak jejich příběh končí.“

„Jistě je vám jasné, slečno Austenová, že držíte slečny Dashwoodovy jako rukojmí, přičemž výkupným je moje korespondence!“

„Samozřejmě, pane,“ zasmála se Jane. „Jak bych bez vašeho povzbuzování mohla doufat, že se podaří v tak rušném prostředí, jaké vládne u bratra v Kentu, napsat tu a tam slovo?“

„Věřím, slečno Austenová, že vy byste dokázala psát kdekoliv a nepotřebovala k tomu jiné povzbuzení než papír a inkoust, ale slibuji, že se na mě jakožto na korespondenta můžete spolehnout.“

Zatímco stoupali z údolí k domku u vrátnice, pan Mansfield počal být nezvykle zamlklý. Jane si nejdřív myslela,

že mlčí kvůli tomu, že je svah moc příkrý, a strachovala se, jestli mu není špatně, protože to bylo sotva pár dní, co šplhali po téže stezce a on ji přitom celou dobu vyslychal, jak pokročila ve studiu *Spectatoru*.

„Je vám dobře, pane Mansfelde?“ otázala se nakonec. „Zatím jsem ještě nezažila, že byste se vyhýbal konverzaci se mnou tak dlouho, pokud zrovna netřímáte v ruce knihu.“

„Musíte mi odpustit, slečno Austenová. Jsem zticha pouze proto, že cítím, že musím bedlivě volit slova, abyste se neurazila.“

„Ale pane Mansfelde, vy se přece nikdy nemusíte obávat, že byste mě urazil. Snad se na mě nezlobíte?“

„Jak bych mohl?“ řekl. „Nic nemůže být dál od pravdy. Jde jen o to, že mě váš blízký odjezd nutí vyjádřit názor, který, jak doufám, přijmete ve stejně laskavém duchu, v jakém je zamýšlen.“

„Bez obav, pane Mansfelde. Ale trochu mě lekáte. Povězte mi, co povědět musíte.“

„Dělám si starosti...“ začal, ale vzápětí se odmlčel.

„Starosti?“ řekla Jane. „Co vám k nim zavedlo příčinu? Snad ne nějaké nevhodné slovo nebo čin z mé strany?“

„Z vaší strany? I kdepak,“ řekl pan Mansfield. „Dělám si starosti o pana Willoughbyho.“

Jane se krátce zasmála. „O pana Willoughbyho? Prosím vás, pane Mansfelde, jen směle řekněte, co proti němu máte – přiznám se, že se mi ulevilo, že si váš nesouhlas vysloužil on, a nikoliv já. Už proto, že pan Willoughby je fiktivní postava, takže se jeho chování dá usměrnit daleko snáze než moje.“

„Jenom se mi zdá, že už když pan Willoughby zasáhne do života Dashwoodových poprvé, člověk má dojem, že je to mizera. Slečna Marianna by utrpěla po jeho odmítnutí větší šok, kdyby vlastně neměla důvod Willoughbyho podezírat z obojetnosti až do chvíle, kdy vyjde najevo jeho pravý charakter.“

„Willoughby by tedy měl vstoupit na scénu víc jako hrdina?“

„Přesně tak. Právě takhle bych to pojal. Jen doufám, že mou připomínku nepovažujete za impertinentní.“

„Pane Mansfelde, vaší kritiky jsem si vždycky upřímně vážila, a co se týče útoku na pana Willoughbyho, není tomu jinak.“ Jane, zabraná do rozhovoru, klopýtla o kořen, který trčel přes cestu, a zavravorala. Pan Mansfield ji chytil za paži, takže znovu nabyla rovnováhy. Potom kráčeli dál. „Možná je to takhle jednoduché,“ řekla Jane.

„Vidím, že jste dostala nápad,“ řekl pan Mansfield, „leč přiznávám, že neumím rozpoznat jeho podstatu.“

„Marianna by si mohla vyjít sama na procházku a bez křepkého osmdesátníka, který by ji udržel ve vzpřímené pozici, upadne a vyvrtne si kotník a Willoughby ji zachrání. Tím pádem by mohl vystupovat jako hrdina hned od prvního setkání.“

„Velice se mi ulevilo, že nejenže vítáte mou kritiku,“ pravil pan Mansfield, „ale dokonce jste schopna takhle rychle onu svízele vyřešit. Cítil jsem, že vás nemohu poslat do Kentu, abyste tam psala o Willoughbym, který by nenaplnil své možnosti.“

„A já jsem vám za to upřímně vděčná,“ řekla Jane. Došli k domku a Jane, která měla odjet nazítří časně ráno, se hotovila k odchodu. „Nezapomeňte, že jste mi slíbil napsat. Víte přece, že vám vždycky budu vděčná za každý list, a to i tehdy – snad bych měla říci hlavně tehdy –, když v něm najdu kritiku svých výtvorů.“ Pan Mansfield ji doprovodil za bránu panství a odsud sledoval, jak po úzké silnici vykročila směrem ke Steventonu. Ohlédla se těsně před skulinou v živém plotu, kde hodlala sejít z cesty a vzít to zkratkou přes pole. Naposledy se podívala na pana Mansfielda, který stál u vrátnice, a zamávala mu.

Nakonec to dopadlo tak, že Janein pobyt v Kentu natolik překypoval návštěvami, bály a dlouhými rozhovory s bra-

trem Edwardem a jeho okouzující chotí Elizabeth, že jí na psaní nezbyl vůbec čas, nepočítáme-li ovšem povinné listy Cassandře. Neměla to srdce napsat panu Mansfieldovi, jak ubohé dělá pokroky, co se týče dobrodružství rodiny Dashwoodovy, takže na jeho psaníčka plná literární inspirace odpovídala pouze krátkými zprávami o rodině a líčením jakéhosi plesu. Na tento poslední lístek pan Mansfield reagoval následovně:

Milá slečno Austenová,

Busbury Park je bez Vás místo vpravdě osamělé. Shledávám, že ani hospodyně paní Harrisová, ani labuť na jezírku nejsou schopny konverzovat o literárních tématech, a pokud jde o obyvatele hlavního sídla, jejich zájmy se ubírají jiným směrem – více nežli četba je zajímavá střelení. Ačkoliv Vašemu bratrovi rozhodně neupírám návštěvu jeho sestry, pak nemá-li moje mysl zcela zakrnět, musíte se vrátit brzo. A snažně Vás prosím: přivezte s sebou i Dashwoodovy. Velice nám scházejí, přestože jejich stvořitelka nám schází víc.

*S láskou Váš
reverend Richard Mansfield*

Dopis ležel na toaletním stolku a Jane zaskočil pocit, jako by se jí v srdci otevřela studnice prázdnoty. Během návštěvy příbuzných se vůbec cítila trochu zvláštně – skoro jako by se na sebe dívala zpovzdálí. Nevěnovala tomu však pozornost až do této chvíle. Nyní si uvědomila, že nejenže se jí po panu Mansfieldovi stýská, ale že se jí po něm stýská hrozně; po Cassandře ani po rodičích takhle netesknila. Po pravdě řečeno, doléhala na ni jejich nepřítomnost, těšila se, až se opět navrátí do lůna rodiny, ale stesk po panu Mansfieldovi byl cosi docela jiného. Věděla, že to není stesk milenecký, poněvadž i když ho zatím sama nezažila, byla natolik poučena romány, aby jí bylo jasné, že příznaky jsou

úplně odlišné. Shledala však, že už na něj nedokáže myslet jen jako na přítele či společníka.

Té noci nespala a uvažovala o svých citech k panu Mansfieldovi. Rozhodně mu byla vděčna za jeho laskavost a povzbuzování, za upřímnou kritiku a citlivé nápady, ale něco takového přece člověk může cítit i vůči učiteli, napadlo ji. Kdepak, v tomto ohledu se nedalo pochybovat: Jane pana Mansfielda miluje – nikoliv láskou hrdinky k hrdinovi, ale láskou, jež je pomalejší a jemnější, spíše intelektuální než vášnivá, spíše... v mysli jí vytanulo slovo *strýčkovská*, avšak i když má své pokrevní strýce jistě ráda, vztah k nim se ani v nejmenším nepodobá vztahu k panu Mansfieldovi. Zde se jedná o sblížení duší, které je podle jejího názoru ojedinělé dokonce i mezi manžely. Jako by část její duše prodlévala v něm a část jeho duše zase v ní, takže když byli od sebe odloučeni, Jane zkrátka scházel kus vlastního já. Dumala, jestli tohle není důvod, který jí brání vrátit se k *Elinor a Marianně* – nabitý program je možná jen záminka.

Skutečnost, že list přišel pouhých pár dnů před Janeiným odjezdem do Hampshiru, jen posílila její touhu být zase doma a bolest z loučení s bratrem a jeho rodinou zmírnilo, ne-li zcela utišilo, pomyšlení, že se vrací nejen k Cassandře a k rodičům, ale především k pravidelným setkáním s panem Mansfieldem.

„Za pár minut se zahrada zavírá,“ řekla Sophie Erikovi při pohledu na hodinky. „Je to od vás moc milé, že jste přišel.“

„Miluju způsob, jakým dokáže Angličan někomu říct, at odprejskne,“ zasmál se Eric. „Je od vás moc milé, že jste přišel“ je mnohem civilizovanější než ‚Koukejte vypadnout!‘ Jenomže vaše matka mě pozvala na pozdní večeři.“

„Já to tušila.“

„Je pozoruhodné, jak snadno se zde může mládenec uchytit, i když nedisponuje jinou návnadou než hladce oholenou tvář a obdivem ke kalině.“

„Velmi nerada to říkám, ale k tomu, abyste vymámil pozvání z mé matky, vám stačí chromozom Y a fakt, že dýcháte.“

„Jestli chcete, abych odešel, tak odejdu,“ řekl Eric. Chytil Sophii za ruku a přiměl ji, aby se zastavila těsně předtím, než došli k místu, kde paní Collingwoodová klábosila s posledními návštěvníky.

Sophie pohlédla na svou ruku v sevření jeho dlaně: jako by tudy probíhal elektrický proud. Vzrušovalo ji to a zároveň děsilo.

„Ne, neodcházejte,“ řekla. „Pokud jste okouznil mou matku, měl byste zůstat.“

„Doufal jsem, že třeba okouzím i další členy rodiny.“

„No, moje sestra je v téhle chvíli zadaná a myslím, že mého otce byste v lásce asi neměl,“ zasmála se Sophie.

„Hádám, že v lásce ho nemáte spíš vy,“ opáčil Eric. „Všechny nitky konverzace se zjevně sbíhají zpátky do jediného bodu.“

„Nedá se říct, že bych ho neměla ráda,“ řekla. Setřásla jeho ruku a vydala se k domu. „Proti lovu a kazajkám značky Barbour nic nemám, jenom to není můj šálek čaje. Mně se čaj servíruje v naprasklém hrnku s dekorem ve stylu starých paperbacků Penguin.“

„Něco mi říká, že to bude krapet složitější,“ řekl Eric, „ale jestli nechcete, říkat mi to nemusíte.“

V družném mlčení se vraceli k domu, až náhle Eric vyhrkl: „A vůbec, co je to pozdní večere? Liší se nějak od té normální?“

„Pozdní večere se podává v kuchyni místo v jídelně a znamená to, že si matka nedělá slavnostní účes a nikdo se nepřevléká.“

„Je moc prima, že jsem vás potkal, Sophie Collingwoodová,“ řekl Eric a držel se jí těsně v patách.

„Já se v tomhle punktu zdržuju hlasování,“ opáčila.

Sophie, Eric, Victoria, paní Collingwoodová a pár dalších hostů usrkávali na verandě přes hodinu koktejly, než se konečně objevil Sophiin otec. Zjevně se hodlal zasadit o to, aby tahle večere byla skutečně pozdní. Mezitím Eric okouzлил kdekoho, zejména svým americkým přízvukem a historkou o té „úžasné náhodě“: potkali se se Sophií na Temžské stezce, a když se sem vydal, aby si prohlédl sochy, objevil zde „tutéž rozkošnou mladou dámu“.

„Neřekla jsi mi, že už Erika znáš,“ řekla Sophii matka, zatímco ji vlekla na druhou stranu místnosti, kde stál otec.

„Neptala ses mě,“ odvětila Sophie. „A kromě toho bych neřekla, že ho znám.“

„Vypadá na příjemného mládence,“ prohodil pan Collingwood. „Copak v té Americe dělá?“ Sophie věděla, že tím otec míní, jak si Eric vydělává na živobytí. Pan Collingwood upřímně obdivoval příslušníky drobné statkářské šlechty, kteří svoje nejstarší syny oženili s americkými dědičkami.

„Má prasečí farmu, tati,“ řekla Sophie. „Pochází z dlouhé linie chovatelů prasat.“

„Vynáší mu to?“ zeptal se otec, který si jejího sarkasmu ani v nejmenším nevšiml.

„Půjdu si pro další drink,“ řekla.

Zpočátku měla Sophie dojem, že ta večere není zas tak špatná. Zdálo se, že si matka na radu svého manžela, v němž informace o prasatech vzbudila podezření, poopravila názor na Erika, takže už se na něj nevrhala tak bezostyšně. Pan Collingwood a jeden z dalších hostů se zabrali do diskuse o zákazu lovu na lišku. Eric se mlčky krmil salátem; seděl přímo naproti Sophii, od níž ho oddělovala masivní dekorace, vytvořená z květin z bayfieldské zahrady, ale při oněch vzácných příležitostech, kdy zachytila jeho pohled, postřehla uličnické zamrknání. Hlavní chod se odbyl poměrně v míru, poněvadž Eric s Victorií, která seděla po jeho levici, brebentili o hrách, jimiž se bavila Collingwoodova děvčata vyrůstající na Bayfieldu. Začalo se to kazit, až když Sophiin otec servíroval dezert.

„Pane Collingwoode, slyšel jsem, že tady na bayfieldském sídle máte skvělou sbírku knih,“ řekl Eric a mrkl na Sophii.

Ze všech sil se snažila umlčet ho pohledem, ale bohužel si nikdy neosvojila příslušnou výrazovou nuanci, a i kdyby, Erika by beztak nezastavila. „Používáte knihovnu často?“

„Moc často ne,“ odpověděl otec tónem, o němž Sophie věděla, že je falešně zdvořilý. „Občas tam pořádáme recepce.“

„Kdepak,“ řekl Eric. „Myslel jsem to tak, jestli používáte často *knihy*. Musí to být radost, mít po ruce takovou skvělou sbírku!“

„Slovo radost bych nepoužil,“ pronesl pan Collingwood tlumeným hlasem, kterým Erika zjevně odrazoval od toho, aby dané téma dál rozpatlával.

„A přidáváte do své sbírky hodně knih?“ zeptal se Eric.

„Co prosím...?“ Pana Collingwooda by mohl těžko překvapit víc otázkou, zda často pořádají na verandě obřady s lidskými oběťmi. „Jestli do sbírky *přidávám*?“

„Ano. Jsem si jist, že určitě chodíte po aukcích a burzách antikvárních knih.“

„Povězte mi, mladíku: kdybyste plaval v moři a kolem krku měl uvázaný mlýnský kámen, přibral byste si dobrovolně ještě jeden?“

„Neumím plavat,“ řekl Eric. „Nikdy jsem se to nenaučil.“

„To přece vůbec nehraje roli. Knihovna v bayfieldském sídle není nic, co by se podle mého soudu mělo rozrůstat. Přál bych si pravý opak.“ Z otcova výrazu Sophie vyčetla zoufalou snahu vymyslet jiný námět hovoru, aby se vyhnul diskusi o rodinných financích, a užuž se chystala ho zachránit tím, že se zmíní o blížícím se hudebním festivalu v Chadlingtonu, avšak Eric pokračoval neochvějně dál.

„Předpokládám tedy, že rodinnou sbírku rozšiřuje váš bratr. Sophie mi říkala, že je svým způsobem bibliomaniak.“

„Můj bratr?“ prskl pan Collingwood. V obličejí nabíral hrozivě rudý odstín a dezertní lžíci, kterou servíroval pudink, svíral jako dýku, již by se nejradši po Erikovi ohnal. „Sice vám do toho nic není, ale můj bratr by byl pro svého otce zklamáním a rozhodně je zklamáním pro mne. Rozfofroval svoje dědictví za bezcennou makulaturu, které má dnes plný byt, a jaktěživ nepřispěl ani pencí na údržbu rodového majetku. Těžko říct, zda vás něco z toho opravňuje nazývat ho maniakem. Dáte si dezert?“

Držel lžíci nad Erikovou miskou a Sophie se bála, že pokud Eric řekne ano, otec pleskne pudinkem tak zprudka, že všichni, kdo sedí na tomto konci stolu, budou mít sladký krém až za ušima.

„No, Eric už je vlastně na odchodu,“ řekla. „Nezapomněl jste, Eriku? Povídal jste, že do jedenácti musíte být zpátky v Oxfordu.“

„No, to nám to ale uteklo!“ prohodil Eric a zvedl se od stolu. „Jsem vám skutečně velmi vděčen, paní Collingwoodová. Pane Collingwoode, doufám, že se nám někdy naskytne příležitost v tomto rozhovoru pokračovat.“

Zdalo se, že Sophiin otec nemá ponětí, jak na tuto poznámku reagovat. Sophie drapla Erika za zápěstí a mírně ho kormidlovala ke dveřím.

„Dobrou noc!“ řekl a volnou rukou zamával ostatním u stolu.

Když chvíli nato stanuli na zahradě, Eric se pokusil přitáhnout si Sophii k sobě. „Díky, že jste mě odtamtud dostala,“ řekl.

Sophie ho odstrčila a pustila jeho ruku. „Proč jste ho takhle popichoval?“ zeptala se. „Říkala jsem vám přece, že knihovna je otcovo bolavé místo.“

„Jen jsem vám ukázal, jaký je váš otec šašek. Napadlo mě, že by se vám to mohlo líbit.“

„Otec není žádný šašek.“

„Trochu ano. Sama jste to víceméně řekla.“

„Dobrá, řekla jsem to. Ale řekla jsem to já! A já ho takhle nazývat smím. Vy ne!“ Sophie se ze všech sil snažila se na Erika dál zlobit – ztropit takovou scénu, to bylo neodpustitelné –, ale pokaždé když si vybavila otce, jak třímá dezertní lžiči plnou pudinku jako zbraň, cítila, jak v ní bublá smích.

„Jen jsem vás chtěl rozesmát. Chci tím říct, že pokud čtete Austenku, musí vám něco takového připadat legrační. Váš otec je Thomas Palmer – jako vystřižený z *Rozumu a citu*.“

„Otec žádný pan Palmer není,“ trvala na svém Sophie, ale když si uvědomila, jak je tohle přirovnání trefné, zachichotala se.

„Víte, opravdu rád bych se setkal s vaším strýcem Bertramem. Sám jsem tak trochu sběratel knih.“

„Hádám, že strejda Bertram už by věděl, co s vámi,“ řekla Sophie s úsměvem. Dovedla si představit, jak se bude strýček řehtat, až mu poví o Erikovi, svém otci a pudinku.

„Ale předpokládám, že se asi nikdy nesetkáme,“ řekl. Náhle zvažněl.

„Taky se mi zdá,“ povzdechla si. „Poslechněte, Eriku, je od vás vážně moc hezké, že jste se vydal na venkov a před-